

1

RYKTENE PÅSTOD AT fungerende politistasjonssjef Sander Baardsøn ikke kunne skynde seg, og at blålyset på taket av politibilen roterte saktere når han satt bak rattet fordi han aldri kjørte utrykning over fartsgrensa. Mange flirte åpenlyst, særlig den yngre generasjonen som ikke visste bedre. Sander – som av årsaker han bar på, men sjelden snakket om, hadde endret etternavn fra Sand til Baardsøn etter faren Baard – brydde seg ikke. Slik det ofte blir når man følger et kall.

Han tok et siste overblikk over stue og kjøkken. Kaffe-kruset stod opp ned på en liten brikke på kjøkkenbenken, ved siden av et glass Nescafé gull. Vannkokeren var tømt for vann og lokket lå litt på snei for å slippe inn luft. Det luktet rent helt ned i sofaputene da han over midnatt grep boka «Forbrytelse og straff» av Dostojevskij som lå klar på spisebordet. Skrittene opp trappa til andre etasje lød tungt mot trinnene. Utenfor pisket sommerregnet mot rutene. Under tannpussen unngikk blikket hans det blankpussede speilet.

Kvart over tre våknet han av støyende sirener et sted der ute, og benyttet anledningen til et kjapt toalettbesøk. Tre ukers ferie stod for døra. Han hadde ingen planer. Ikke i år heller. Tilbake i senga ble han liggende og vente på anropet som ikke kom. Omsider sovnet han, og bråvåknet av telefonen halv seks. Med et sukk konstaterte han at det ikke var en kollega.

– Det har vært bilbrann ved den gamle badehustomta i natt, sa Leo som rullet på r'en og hadde lagt seg til et moderne riksmål. Broren lød forretningsmessig, som om det var han som var politi.

– Jeg vil bare forsikre meg om at denne brannen ikke vil ramme oss gode borgere. At det ikke er en gjeng grønne aktivister som har som formål å drive hærverk på dyre biler tilhørende oss lovlidige. Hva kan du fortelle?

Sander unnlot å avsløre at ingen hadde kontaktet ham fra vakta, at han hadde sovet seg inn i første mandag i ferien. For første gang i løpet av hele sitt lange politiliv hadde han lagt ferien til siste halvdel av fellesferien. I disse juliukene med byen full av turister skulle han dra ut på sjøen hver dag, langt vekke fra alt, og bare nyte. Han hadde ennå ikke klart for seg hva som skulle nytes, men med Leo og bestevennen Tom i nærheten, håpet han at ferien ville gå på et vis. I år skulle yngre krefter ta seg av sommeren. Det hadde ikke vært hans forslag.

– Dette tar min nestkommanderende seg av, sammen med brannfolkene, svarte Sander på sin myke risørdialekt. – Tipper det ender opp som en straffesak med forsikringssvindel på første tiltalepost.

Lyden av barnegråt skar inn i samtalen, og han holdt mobilen noen centimeter ut fra øret.

– Jeg har knapt sovet i natt, stønnet broren. – Øreverk på den ene tvillingen. Mina tviholder på likestilling, enda hun er hjemmeværende og slikker i seg pengene mine.

Lyden av barnegråt ble borte, og kort etter var Leo tilbake.

– Skjorta var full av snørr, stønnet han. – Måtte skifte.

– Hvorfor fikk du barn, egentlig?

– Fordi det er det damer vil ha.

– Du liker jo ikke barn.

– Jeg vil ikke nekte dama mi et barn.

– Barn krever at du tar ansvar. Du vet, det å oppdra et barn er en tidkrevende syssel og ...

– Barna mine får alt de trenger.

– Du har barn med to kvinner ...

– Jeg jobber døgnet rundt. En haug med kids lever i fattigdom, det skal mine få slippe. Si fra når du vet mer om hva som har skjedd.

– Jeg har begynt ferie, men jeg kan stikke bort en tur, men du vet ... det er andre som er ansvarlige. Andre enn meg.

– Slutt med den krypingen. Hvis du hadde sluppet til deg selv, ville du vært politidirektør i dag, broder.

– Hold snavla.

Typisk Leo å henge seg opp i feil ting, tenkte han etterpå, mens han tørket damp av baderomsspeilet. En brann nær Solsiden var ikke u dramatisk. Han hev innpå et par skiver med makrell i tomat, kledte seg i T2-antrekket med mørk blå T-skjorte, bukse med rutet refleksmønster på leggen og trakk kapsen ned i panna, fjernet brødsmulene på fjøla, snørte skoene og grep bilnøklene fra kroken rett innenfor inngangsdøra.

Han parkerte ved fiskemottaket. Langs gjerdet mot sjøen, bortover mot brannstedet, lå to sammenklemte ølbokser, en

oransje badesko i herrestørrelse og diverse sjokoladepapir. Han plukket opp søppelet som lå nærmest bilen og stappet det i en svart søppelsekk fra bagasjerommet, før han hastet utover mot politisperringene. I sprekken mellom asfalten og gjerdet mot sjøen, vokste sommerblomster. Sola skinte morgenfriskt, men lukten av brann og våt bunn klistret seg klamt over området.

En forkullet bil stod inntil fjellveggen like ved badehus-tomta. Utestedsleder kunne fortelle at brannmannskapene hadde kommet til stedet først da bilen stod i full fyr. Et intenst slukningsarbeid ble iverksatt. Billakken hadde delvis fordampet, og dekkene var i ferd med å gå i oppløsning. Plasten fra dashbordet hadde rent ned og dannet en svart klump i fotbrønnen. Heten slo ut fra bilvraket, det var ikke mulig å gå helt borttil. Mellomgulvet krøllet seg som varm asfalt, mens han forsøkte å skimte detaljer.

– Det sitter en person i bilen, konstaterte han lavt.

Utestedsleder nikket.

Hadde det ikke vært for at han kjente bilen, hadde han måttet reise hjem til den fordømte ferien.

Krimteknikere var på vei; Sander visste at bilen ikke ville bli tauet inn før de ga klarsignal om at spor var sikret slik åstedet stod nå. Han svelget spyttet som var blitt seigt. Den ene skoen hans var allerede dekket av gjørme. Distriktet hadde hatt to drap i hans tid som politi. Begge gangene hadde Kripos overtatt ansvaret for etterforskningen. Sander kjente kaldsvetten renne fra armhulen.

– Hvem er personen i fører-setet? spurte han.

– Vedkommende sitter i passasjer-setet, sjef, sa en kvinne-stemme bak ham.

Han snudde seg og så rett på etterforskeren han jobbet tettest med til daglig. Deretter snudde han seg og stirret på vraket. Det var jo faktisk helt tydelig at den omkomne satt i passasjer-setet. Sander trakk pusten og stappet en

Fisherman's Friend i munnen. Ville ikke lukte makrell i tomat sammen med den unge kollegaen. Han var flau over at følelsene hadde styrt øynene unna det han ikke ville se.

– Hvem i huleste er passasjeren? mumlet han, og klemte rundt pastillene i den lille papirposen til de ble seige.

– Vi kan jo foreløpig bare gjette, sjef.

2

Dagen før

Sander slengte den siste fenderen over rekka, og skrittet opp på brygga i havna i Risør. Han sjekket enda en gang at kalesjen på tresnekka var festet som den skulle. Værmeldingen varslet vind og mye regn. Foreløpig myldret havneområdet av feriestemte folk. Hjembyen var ikke lenger søvnig, slik han egentlig foretrakk den. Med den blå fangstbøtta i høyre hånd tuslet han i retning av en sølvgrå Passat stasjonsvogn, som stod parkert rett utenfor huset med Frelsesarmeens røde logo. Like bortenfor stod en gjeng ungdommer. De hang der uten mål eller mening, «loket» som yngre kollegaer kalte det, og røykte hasj når de trodde at ingen så dem. Han skulte mot ungdommene som lekte med fremtiden sin, og noterte seg et lyseblått hår han kjente godt. Bøtta med fisken ble plassert oppi en hvit kasse av isopor i bagasjerommet. Han forsikret seg om at lokket på bøtta satt tett; stank i bilen var på topp ti-lista over ting han ikke tålte. Idet hånda hans grep tak i bagasjedøra, passerte niesen Madeleine ham med blikket stivt i asfalten,

og satte seg inn bak rattet i bilen to plasser bak. Madeleine og ei jente til. I tillegg til det blå håret hadde hun nylig anskaffet seg ring i nesa og en underlig greie på haka, en liten rund kule av noe slag. Sander likte ikke utakknemlige ungdommer som lånte morens bil og røykte så hele kupéen ble disig.

Uten nøling dro han av islenderen som stinket fiskeslo – det hadde vært kjølig utpå i dag – og la den pent sammenbrettet side om side med fiskekassa. Gåsehuden spratt på armen.

To billengder bak piplet svetteperler i panna hans. Madeleine stirret på ham da han banket på sideruta, men viste ikke tegn til å ville åpne.

– Lukk opp, ropte han.

– Hvorfor det?

– Jeg vil se førerkort og vognkort.

Venninna gravde fram papiret fra hanskerommet, og Madeleine trykket dokumentet mot glasset. Bak henne gjemte venninna noe under setet. Sander trakk pusten dypt. Teften sviktet ham aldri.

– Jeg må be deg om å komme ut.

I neste sekund skinte det elektroniske førerkortet i ansiktet hans.

Jenta flirte bak ruta, munnen hennes beveget seg og han antok at hun ba venninna stikke unna hasj eller hva enn de hadde kjøpt. Han rev opp døra på den røde Mercedesen og snuste inn i kupeen. Hvis det luktet hasj, skulle disse jentungene direkte inn til stasjonen. Han så for seg beslag av det ukes gamle førerkortet, bot og en grundig refs fra foreldrene.

Sander elsket disse oppgavene som lot seg løse i sanntid, selv om forbausende få takket ham. Om noen hadde tatt bryet med å telle, ville de faktisk oppdaget at han toppet statistikken over antall rapporter i operasjonsloggen

gjennom alle sine år i tjeneste. Hvert eneste år. Han var politimannen med flest oppslag i lokalmedia, flest pågripelser, den grundigste. Og den mest rettferdige. Han hadde statistikken hjemme hos seg. I banankasser fra Kiwi lå alle avisoppslagene under et rent kjøkkenhåndkle i hvitt med tynne røde ruter på, og i et Excel-ark på PC-en hadde han ført inn dato og type sak, pågripelser eller såkalt «oppgjort på stedet» fra operasjonsloggen. En dag skulle statistikken fram. En dag ... som for eksempel hans siste offisielle dag som politi. Ut av etaten som en ekte hverdagshelt. Leo kunne stikke politidirektørtittelen et visst sted.

Kupeen stinket et virvar av parfymerte jentartikler, uten at han umiddelbart kunne konstatere med rimelig grad av sikkerhet om det også luktet hasj. Adrenalinet økte. Jentene måtte ut av bilen. Han trakk niesen i armen slik at hun nærmest ramlet ut av setet.

– Politivold, hylte Madeleine.

Han snudde henne med ansiktet mot bilen, og beordret hendene hennes mot taket.

– Spre beina.

Hun adlød, overraskende nok.

Hendene hans søkte, først langs armene og overkroppen. Hun hadde tunge bryster som moren, og han forestilte seg små beiser gjemt inni BH-en, uten at han kunne eller ville undersøke det nærmere der og da. De tynne anklene stakk opp over svarte skinnstøvler med snøring. Et svart lårkort skjørt. Hans egne hender luktet av hav og fisk.

– Hvis du tafser mer på meg nå, ringer jeg pappa!

Venninna, som hadde kommet rundt bilen, glodde taust mens hun tok bilder med mobilen. Hun var også kledd i svart, øynene var malt hardt, kroppen var mager og ansiktet hadde mørke ringer under øynene. Langsmed brygga stanset folk og glodde på opptrinnet. Han ba Madeleine om å snu seg, og beordret venninna om å legge bort mobilen.

– Vær vennlig å gå videre, formante han folkemengden som stimlet sammen rundt Mercedesen.

I det samme vrentge Madeleine rundt og sparket ham på leggen.

– Hold deg i ro, formante han og presset henne inn mot bilen.

Politivold var utilgivelig. Også fra egen familie.

– Jeg kjenner pikken din mot låret, ditt svin, sa hun høyt. Litt for høyt.

Han slapp henne og tok et skritt tilbake.

Stadig flere samlet seg og glodde. Noen med badehåndkle og piknikkurv, andre kledd for en kveld på byen. En eldre mann viftet med stokken sin mot ham, eller kanskje det var mot Madeleine. Det var ingen fordel å være alene i situasjonen, men han måtte hindre Madeleine fra å havne utpå.

– Hold deg i ro, gjentok han.

– Festkjeppen hans er hard, ropte Madeleine til folkemengden. – Han likte visst å beføle meg.

Sander valgte å ikke svare. Det var bilnøkkelen i lomma hun hadde kjent. Han stilte henne side om side med venninna, som han ikke hadde sett i Risør tidligere, og konsentrerte seg om bilen. Søkte med hendene under førersetet i beige skinn. Null funn. Deretter gikk han rundt på passasjersiden. I gjennomtrekken var enhver dunst blåst vekk, men under setet fant han en liten beis.

– Skulle man sett, sa han rolig, og holdt funnet opp.

– Det er ikke mitt, sa Madeleine.

Han trodde henne ikke. Der det var litt, var det ofte mer. Og der det var mer, fant Sander Baardsøn alt.

– Jeg må beslaglegge bilen, sa han mens hånda som fisket opp mobilen fra lomma ristet svakt.

Den røde Mercedesen, sportsmodell med det meste av ekstrautstyr, var en gave – enda de var separert – fra Leo til

Lillian, Madeleines mamma. Leo var kjent for å være raus, i tillegg til å være byens rikeste og eier av lokalavisa.

– Vi må foreta et søk med narkotikahund, sa Sander.

Mens han var opptatt med å ringe etter bistand, stanset en Harley like ved jentene. Lyden fra sykkelen overdøvet ethvert forsøk på å føre en samtale over telefon uten å rope. Føreren, som Sander gjenkjente som Oliver og sønn av barndomsvennen Tom, henvendte seg til jentene. Oliver skrev for lokalavisa, og Sander avbrøt resolutt en samtale han ikke ønsket. Det siste noen av dem trengte var en sensasjonslysten jypling som snekret sammen et oppslag som stilte niesen hans i dårlig lys. Han kommanderte den unge mannen videre, og håpet at kollegaen i andre enden ikke var langt unna. Brått lengtet han tilbake til gamle dager, da politiet hadde friere tøyler, mer kontroll og mindre rapportering. Den gang politiet ble trodd av journalister og avislesere. Den gang det ikke fantes kommentarfelt. Den gang han fikk jobbe i fred med hverdagskriminaliteten.

De første tunge regndråpene traff asfalten samtidig med at patruljebilen kom, og folkemengden løste seg opp. Madeleine ga ham bilnøklene.

– Skal du sladre til pappa?

– Hvor har du vært siste døgnet?

– Hos mamma.

– Vet mamma at du har lånt bilen hennes?

– Det skal du bare drite i.